

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૭૧૯૮/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી. એન. રે

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

સુરેશભાઈ સોમાભાઈ નાયાણી અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય, સચિવ – પંચાયત ગ્રામ ગૃહનિર્માણ મારફતે અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩ તરફથી શ્રી આનંદ બી. ગોગિયા (૫૮૪૯)

અરજદાર(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩ તરફથી સુશ્રી કાજલ એલ. કાલવાણી (૬૬૨૩)

અરજદાર(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩ તરફથી સુશ્રી મુસ્કાન એ. ગોગિયા (૬૬૨૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી સરકારી વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ તરફથી શ્રી એચ.એસ. મુનશા (૪૯૫)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨ તરફથી રૂલની બજવણી થયેલ છે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી. એન. રે

તારીખ : ૦૫/૦૫/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદારો નં. ૧ થી ૩ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી આનંદ બી. ગોગિયા અને સામાવાળા નં. ૨ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેવાંગ આર. ભટ્ટ સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એચ. એસ. મુનશાને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. સમાવિષ્ટ વિવાદ ટૂંકો હોવાથી, પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની સંમતિથી, કેસની સુનાવણી કરવામાં આવે છે.

૩. અરજદારનો એવો ચોક્કસ કેસ છે જેનું સામાવાળા દ્વારા ખંડન કરવામાં આવ્યું નથી કે અરજદાર નં. ૧ ના સ્વર્ગસ્થ પત્ની – શ્રીમતી રેખાબેન રમેશભાઈ કબીરા તારીખ ૧૧.૦૮.૨૦૦૭ ના રોજ શાળાએ જવા માટે નાળું પાર કરતી વખતે ફરજ દરમિયાન ચાલુ નોકરીએ અવસાન પામ્યા હતા. હાલના અરજદારો સદર સ્વર્ગસ્થ કર્મચારીના કાનૂની વારસદારો છે. સ્વર્ગસ્થ શ્રીમતી રેખાબેનની તારીખ ૨૩.૦૧.૨૦૦૧ ના હુકમ દ્વારા વિદ્યા સહાયક તરીકે પસંદગી અને નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને તેઓ તારીખ ૨૫.૦૧.૨૦૦૧ ના રોજ સદર જગ્યા પર જોડાયા હતા. ત્યારબાદ, તેમને રૂ. ૪,૦૦૦-૧૦૦-૬,૦૦૦ ના નિયમિત પગાર ધોરણમાં પ્રાથમિક શિક્ષક તરીકે સમાવવામાં આવ્યા હતા. વિદ્યા સહાયક તરીકે પાંચ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા પછી, સ્વર્ગસ્થ શ્રીમતી રેખાબેન તેમના મૃત્યુ

સુધી સદર જગ્યા પર ચાલુ રહ્યા હતા.

જ. સામાવાળા દ્વારા સદર સ્વર્ગસ્થ રેખાબેનના કુટુંબ પેન્શનનો દાવો નકારવામાં આવ્યો હતો, જેના પરથી હાલની પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. સામાવાળા નં. ૨ એ તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૧૩ ના રોજ સોગંદ પર કરેલા જવાબી સોગંદનામા દ્વારા અરજદારના દાવાને નીચે મુજબ નકારી કાઢ્યો હતો:

“૧. સામાવાળા નં. ૨ અત્યંત આદરપૂર્વક રજૂઆત કરે છે કે હાલના અરજદારો દ્વારા સામાવાળા સત્તામંડળ સામે કરવામાં આવેલા કથનો અને આક્ષેપો સંપૂર્ણપણે પાયાવિહોળા અને રેકૉર્ડ પરની હકીકતો અને સામગ્રીથી વિપરીત છે. એવું જણાવવામાં આવે છે કે એક રેખાબેન રમેશચંદ્ર કબીરાની રાજકોટ જિલ્લા પંચાયત દ્વારા તારીખ ૨૩.૧.૦૧ ના નિમણૂક હુકમ મારફતે વિદ્યા સહાયક તરીકે ભરતી કરવામાં આવી હતી અને તેની નકલ એનેક્સર-એ તરીકે સામેલ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સદર નિમણૂક સંપૂર્ણપણે કામચલાઉ, એડહોક અને દર મહિને રૂ. ૨૫૦૦/- ના માનદ વેતન સાથે હતી. વધુમાં એવું જણાવવામાં આવે છે કે નિમણૂક હુકમ મુજબ તેમણે પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે વિદ્યા સહાયક તરીકે સેવા આપવી જરૂરી હતી અને ત્યારપછી જ રાજ્ય સરકારની નીતિ મુજબ વિવિધ લાભો માટે પાત્ર બનતા હતા. સામાવાળા નં. ૨ રજૂઆત કરે છે કે વિદ્યા સહાયક તરીકે પાંચ વર્ષની સંતોષકારક સેવા પૂર્ણ થતાં તેમને તારીખ ૨૯.૩.૦૬ ના હુકમ મારફતે રૂ. ૪૦૦૦-૬૦૦૦ ના નિયમિત પગાર ધોરણમાં મદદનીશ શિક્ષક તરીકે નિમણૂક આપવામાં

આવી હતી અને તેની નકલ એનેક્ષર-બી તરીકે સામેલ છે. વધુમાં એવું જણાવવામાં આવે છે કે ત્યારપછી જ નિમણૂક હુકમની શરત-૧૦ મુજબ તેઓ રાજકોટ જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિની નિયમિત નોકરીમાં હતા.

૨. અત્યંત આદરપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે દુર્ભાગ્યવશ તારીખ ૧૧.૮.૦૭ ના રોજ તેમનું અવસાન થયું હતું અને ત્યારપછી પ્રવર્તમાન નિયમો અને વિનિયમો મુજબ ચૂકવવાપાત્ર તમામ લાભો અરજદારને ચૂકવી દેવામાં આવ્યા હતા.

૩. સામાવાળા નં. ૨ રજૂઆત કરે છે કે, જોકે હાલના અરજદારોએ એવા આધારે કુટુંબ પેન્શનના લાભોનો દાવો કર્યો હતો કે તારીખ ૨૩.૧.૦૧ ના હુકમ મારફતે તેમની નિમણૂક કરવામાં આવી હોવાથી વિધા સહાયક તરીકેની પાંચ વર્ષની નિયત સેવા પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી. સામાવાળા નં. ૨ રજૂઆત કરે છે કે રાજ્ય સરકારની નીતિ મુજબ સ્વર્ગસ્થ સુશ્રી રેખાબેન રમેશચંદ્ર કબીરાની તારીખ ૨૩.૧.૦૧ ના હુકમ મારફતે વિધા સહાયક તરીકે ભરતી કરવામાં આવી હતી અને સદર નિમણૂક સંપૂર્ણપણે કામચલાઉ, એડહોક અને શરતી હતી અને તેઓ દર મહિને રૂ. ૨૫૦૦ ના માનદ વેતન માટે હકદાર હતા. સામાવાળા નં. ૨ રજૂઆત કરે છે કે સદર નિમણૂક કાયમી ધોરણે ન હતી અને નિમણૂક હુકમની શરતો આ બાબત સ્પષ્ટપણે સ્પષ્ટ કરે છે. સામાવાળા નં. ૨ રજૂઆત કરે છે કે સ્વર્ગસ્થ સુશ્રી કબીરાને પાછળથી તારીખ ૨૮.૩.૦૬ ના હુકમ મારફતે રૂ.

૪૦૦૦-૬૦૦૦ ના પગાર ધોરણ તેમજ અન્ય ભથ્થાઓમાં પ્રાથમિક શિક્ષક તરીકે લેવામાં આવ્યા હતા. એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે ત્યારપછી ૪ તારીખ ૨૯.૩.૦૬ ના હુકમની શરત નં. ૧૧ મુજબ સુશ્રી કબીરા વિવિધ લાભો માટે હકદાર બન્યા હતા. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો સ્વર્ગસ્થ સુશ્રી કબીરા વિદ્યા સહાયક તરીકે આપેલી સેવા માટે હાલના અરજદાર દ્વારા દાવો કરાયેલા કોઈપણ લાભ માટે હકદાર ન હતા. સામાવાળા નં. ૨ રજૂઆત કરે છે કે, જોકે, તારીખ ૨૯.૩.૦૬ ના હુકમ અનુસાર સ્વર્ગસ્થ સુશ્રી કબીરાને તારીખ ૧.૪.૦૫ થી પ્રાથમિક શિક્ષકના નિયમિત પગાર ધોરણમાં લેવામાં આવ્યા હોવાના આધારે હાલના અરજદારની તરફેણમાં કુટુંબ પેન્શનનો લાભ આપવા માટે પેન્શનના કાગળો તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા. જો કે, રાજકોટ ખાતેની મદદનીશ પરીક્ષક, લોકલ ઇન્ડ ઓડિટની કચેરીએ વિવિધ હકીકતો અને રેકૉર્ડ તેમજ રાજ્ય સરકારની નીતિની ચકાસણી કર્યા પછી તારીખ ૨૨.૫.૦૮ ના હુકમ મારફતે એવા કારણસર તે પરત કર્યા હતા કે તેમને તારીખ ૧.૪.૦૫ પછી નિયમિત પગાર ધોરણમાં લેવામાં આવ્યા હોવાથી, અરજદારો જૂની પેન્શન યોજનાના લાભ માટે હકદાર ન હતા અને સદર હુકમની નકલ એનેક્સર- સી તરીકે સામેલ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તે મુજબ તારીખ ૩૦.૭.૦૮ ના પત્ર મારફતે તાલુકા વિકાસ અધિકારી, રાજકોટને આ બાબતે જાણ કરવામાં આવી હતી.

૪. સામાવાળા નં. ૨ રજૂઆત કરે છે કે જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીની

કચેરી, રાજકોટ દ્વારા તૈયાર કરીને રજૂ કરાયેલા પેન્શનના કાગળોની મદદનીશ પરીક્ષક, લોકલ ફંડ ઓડિટની કચેરી, રાજકોટ દ્વારા ચકાસણી કરીને પરત કરવામાં આવ્યા છે, અરજદારો કુટુંબ પેન્શન માટે હકદાર નથી અને તેથી, ન્યાયના હિતમાં કોઈ વચગાળાની રાહત ન આપવા અને ખર્ચ સાથે હાલની પિટિશન પ્રાથમિક તબક્કે જ ફગાવી દેવા નામદાર અદાલતને નમ્રતાપૂર્વક અરજ કરવામાં આવે છે.”

પ. અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગોગિયાએ, એનેક્સર ‘ડી’ (પેપર બુકના પાના નં. ૩૩) પરના તારીખ ૩૧.૦૭.૧૯૮૭ ના સરકારી ઠરાવ પર આધાર રાખીને એવી રજૂઆત કરી હતી કે કુટુંબ પેન્શનની સ્વીકાર્યતા અંગે, ચાલુ નોકરીએ અવસાન પામેલા સરકારી કર્મચારીઓના પરિવારોને, સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે આવા કુટુંબ પેન્શનની પાત્રતા સ્વર્ગસ્થ કર્મચારીની સેવાની લંબાઈને ધ્યાનમાં લીધા વિના રહેશે. તેઓ સદર દલીલના સમર્થનમાં આ અદાલતના નીચે મુજબના નિર્ણયો પર આધાર રાખે છે:—

૧. શ્રી યોગદેવ ફાઉન્ડેશન ફોર હ્યુમન ડિવિટી વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય, ૨૦૧૨ (૧) જી.એલ.એચ. ૩૨૧ માં રિપોર્ટ થયેલ.

૨. સુગંધીદેવી ફકીરચંદ માલવિયા વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય ૫, ૨૦૨૦ (૨) જી.એલ.આર. ૧૫૬૭ માં રિપોર્ટ થયેલ.

૩. અનિલકુમાર અમૃતભાઈ પટેલ અને અન્ય વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય, ૨૦૨૦ (૩) જી.એલ.આર. ૧૭૬૬ માં રિપોર્ટ થયેલ.

૪. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય વિ. શાંતાબેન મગનલાલ ચંચાપાણા,
સેકન્ડ અપીલ નં. ૯/૨૦૧૪ માં રિપોર્ટ થયેલ.

૬. અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગોગિયા, તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૦૭ ના
સરકારી ઠરાવ પર, ખાસ કરીને પેપર બુકના પાના નં. ૫૬ પરના સદર ઠરાવના
પેરા-૨ પર આધાર રાખીને વધુમાં એવી રજૂઆત કરે છે, જે નીચે મુજબ વંચાય
છે:

“(૨) હાલમાં ફિક્સ પગાર યોજના હેઠળ નિમણૂક પામેલા કર્મચારીઓના
પાંચ વર્ષના ફિક્સ પગારના સમયગાળાને સેવા/નોકરી સંબંધિત
કોઈપણ બાબતો માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવતો નથી. ઉપરોક્ત મુદ્દા પર
રાજ્ય સરકાર દ્વારા યોગ્ય વિચારણા કર્યા પછી, એવો ઠરાવ કરવામાં
આવ્યો છે કે નાણાં વિભાગની તારીખ ૧૬-૦૨-૨૦૦૬ ની યોજના
હેઠળ ફિક્સ પગાર પર નિમણૂક પામેલા કર્મચારીઓની આ પાંચ વર્ષની
સેવાને બઢતી, સિનિયોરિટી, ઉચ્ચતર પગાર ધોરણ તેમજ નિવૃત્તિ સમયે
મળવાપાત્ર નિવૃત્તિ લાભો માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.”

૭. તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૦૭ નો સરકારી ઠરાવ સ્પષ્ટ અને ચોક્કસ છે કે એકવાર
પાંચ વર્ષની સેવાનો સતત સમયગાળો પૂર્ણ થાય એટલે સદર કર્મચારી તમામ
આનુષંગિક લાભો મેળવવા માટે હકદાર બનશે. તેથી, તારીખ ૧૮.૦૧.૨૦૦૭
ના સરકારી ઠરાવનું તારીખ ૩૧.૦૭.૧૯૮૭ ના સરકારી ઠરાવ સાથેનું સંયુક્ત
વાંચન એ સ્પષ્ટ કરે છે કે હાલના અરજદારો સ્વર્ગસ્થ રેખાબેનની સતત નોકરીના
આધારે કુટુંબ પેન્શન માટે હકદાર છે.

૮. બીજી તરફ, સામાવાળા નં. ૨ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મુનશાએ તારીખ ૨૯.૦૩.૨૦૦૬ ના કચેરી હુકમ પર, ખાસ કરીને તેના પેરા ૯ અને ૧૧ પર આધાર રાખીને એવી રજૂઆત કરી હતી કે સ્વર્ગસ્થ રેખાબેન પાસે સદર કચેરી હુકમની શરત ૧૧ માં જરૂરિયાત મુજબનું ફિટનેસ સર્ટિફિકેટ ન હોવાથી, તેમને નિયમિત કર્મચારી ગણી શકાય નહીં અને સંબંધિત જગ્યા પર નિમણૂક આપી શકાય નહીં અને તેથી, તારીખ ૩૧.૦૭.૧૯૮૭ નો સરકારી ઠરાવ કોઈ કામમાં આવશે નહીં. આ સંજોગોમાં, મદદનીશ પરીક્ષક, લોકલ ફંડ ઓડિટની કચેરી, રાજકોટ દ્વારા સ્વર્ગસ્થ રેખાબેનને લગતા દસ્તાવેજો અને કાગળોની યોગ્ય રીતે ચકાસણી કરવામાં આવી છે અને જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીની કચેરી, રાજકોટ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પેન્શનના કાગળો એવા સ્પષ્ટ તારણ સાથે પરત કરવામાં આવ્યા છે કે અરજદારો કુટુંબ પેન્શન માટે હકદાર નથી. શ્રી મુનશાએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે, બાબતના આવા પાસાને ધ્યાને લેતાં, આ અદાલતે મદદનીશ પરીક્ષક, લોકલ ફંડ ઓડિટ, રાજકોટના નિર્ણયમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં અને તેથી પિટિશન ફગાવી દેવાપાત્ર છે.

૯. વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર મારું ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યા પછી, મારો એવો મત છે કે સ્વર્ગસ્થ રેખાબેનને ચાલુ નોકરીએ તેમના મૃત્યુ સુધી સતત સેવામાં ગણવા જોઈએ. અરજદારો વતી શ્રી ગોગિયા દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા આ અદાલતના નિર્ણયો આ કેસની હકીકતોને સીધા લાગુ પડે છે, તેથી તારીખ ૩૧.૦૭.૧૯૮૭ નો સરકારી ઠરાવ, જે નિર્દેશિત કરે છે કે ચાલુ નોકરીએ અવસાન પામનારા સરકારી કર્મચારીઓના પરિવારોને

તેમની સેવાની લંબાઈને ધ્યાનમાં લીધા વિના કુટુંબ પેન્શન મળવાપાત્ર રહેશે, તે અરજદારોને સીધો લાગુ પડે છે. તારીખ ૨૯.૦૩.૨૦૦૬ ના કચેરી હુકમની શરત નં. ૧૧ પર આધારિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી મુનશાના વાંધા અંગે, એ કારણસર તેને ફગાવી દેવો પડે કે આ એવો કેસ નથી જ્યાં સ્વર્ગસ્થ રેખાબેને સતત સેવામાં હોવા છતાં જરૂરી ફિટનેસ સર્ટિફિકેટ મેળવ્યું ન હતું પરંતુ ચાલુ નોકરીએ તેમના અકાળ અવસાનના કારણે સ્વર્ગસ્થ રેખાબેન તેમના જીવનકાળ દરમિયાન સેવાની મુદત દરમિયાન સદર તબીબી પ્રમાણપત્ર મેળવવામાં અસમર્થ રહ્યા હતા.

૧૦. સામાવાળાનો એવો પણ કેસ નથી કે સામાવાળાએ સ્વર્ગસ્થ રેખાબેનના જીવનકાળ દરમિયાન તેમની સામે એવી કોઈ કાર્યવાહી હાથ ધરી હતી કે જરૂરી તબીબી ફિટનેસ મેળવવામાં તેમની નિષ્ફળતાના કારણે પ્રાથમિક શિક્ષક તરીકેની તેમની પ્રારંભિક નિમણૂક અનિયમિત બની ગઈ હતી.

૧૧. બાબતના તે પાસાને જોતાં, તારીખ ૨૯.૦૩.૨૦૦૬ ના કચેરી હુકમની શરત નં. ૧૧ ની કોઈ લાગુ પડવાની સ્થિતિ કે બિન-પાલન રહેતું નથી જે સ્વર્ગસ્થ રેખાબેનની પ્રારંભિક જોડાવાની તારીખથી લઈને ચાલુ નોકરીએ તેમના મૃત્યુ સુધીની સતત સેવાને ધ્યાનમાં રાખીને, લાગુ પડતું સંપૂર્ણ કુટુંબ પેન્શન મંજૂર કરવાના માર્ગમાં અવરોધરૂપ બને.

૧૨. તેથી, તારીખ ૩૦.૦૭.૨૦૦૮ નો વાદગ્રસ્ત પત્રવ્યવહાર આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે અને સામાવાળાને આજના દિવસથી ૧૨ (બાર) અઠવાડિયાના સમયગાળામાં આ ચુકાદા અને હુકમના ઉપરોક્ત ભાગના

આધારે અરજદારોને લાગુ પડતું કુટુંબ પેન્શન તૈયાર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

૧૩. તે અનુસાર, હાલની પિટિશન સફળ થાય છે અને આથી મંજૂર કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત મર્યાદા સુધી રૂલ પૂર્ણ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(ડી. એન. રે, ન્યાયમૂર્તિ)

This is an AI-Assisted Translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====